

Η Μέθοδος Project στο Σχολείο

Η Διδασκαλία της Μεθόδου Projekt στο Σχολείο Περίληψη

Ο όρος project που σημαίνει σχέδιο, μελέτη – μια παιδαγωγική διαδικασία μάθησης – είναι ένα σχέδιο εργασίας που χρησιμοποιήθηκε από τους παιδαγωγούς στις αρχές του 20ού αιώνα. Στον όρο τώρα μέθοδος projekt κυρίαρχη θέση και σημασία έχει η λέξη μέθοδος. Κι όλοι γνωρίζουμε ότι η λέξη μέθοδος σημαίνει τον τρόπο της έρευνας, τον τρόπο με τον οποίο κάποιος εκτελεί αυτά που σκέφτηκε. Στη διδακτική επιστήμη η λέξη μέθοδος σημαίνει το δρόμο που ακολουθεί ο δάσκαλος κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας του ώστε να πετύχει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους στόχους και τους σκοπούς μιας συγκεκριμένης ενότητας.

Πρόκειται για έναν τρόπο ομαδικής διδασκαλίας στην οποία συμμετέχουν ισότιμα δάσκαλοι και μαθητές. Ο ρόλος του δασκάλου δεν είναι ο κεντρικός, αλλά καθοδηγητικός – συμβουλευτικός, με παρεμβάσεις που γίνονται μόνον όταν το απαιτούν οι μαθητές. Το κέντρο βάρους στον τρόπο αυτό μετατίθεται από το δάσκαλο στους μαθητές, από την ατομική στη συλλογική μορφή εργασίας. Είναι μια ανοικτή διαδικασία μάθησης, που τα όρια και οι διαδικασίες της δεν είναι αυστηρά καθορισμένα.

▪ Απλή περιγραφή της μεθόδου projekt-επεξήγηση των όρων.

Μια ομάδα ατόμων αποφασίζει να ασχοληθεί με ένα συγκεκριμένο θέμα, προγραμματίζει από μόνη της την πορεία των ενεργειών και διεκπεραιώνει αυτά που είχε προγραμματίσει. Καρπός της συλλογικής αυτής της εργασίας μπορεί να αποτελέσει π.χ. η δημοσίευση ενός βιβλίου ή ενός άρθρου στην τοπική εφημερίδα με θέμα την λαογραφία της περιοχής. Η ομάδα μπορεί να αποτελείται από μια σχολική τάξη, από το τμήμα μιας τάξης ή και από ολόκληρο το σχολείο, από ένα συνοικιακό σύλλογο ή από τα μέλη ενός σωματίου εργαζομένων. Είναι επίσης πιθανό ορισμένα άτομα να συγκροτηθούν σε ομάδα με αποκλειστικό σκοπό τη συλλογική διεξαγωγή ενός έργου.

Οι διαδικασίες που αποτελούν τα βασικά χαρακτηριστικά ενός projekt κατά τον K. Frey είναι: η ελευθερία των μελών να προτείνουν ένα θέμα, η από κοινού διαμόρφωση του και η διεξαγωγή του, που αν διεξαχθούν σωστά αποβαίνουν ουσιαστικές διαδικασίες μάθησης, γιατί η εμπειρία που αποκτούν τα μέλη κατά την διάρκεια των εργασιών αποτελεί σημαντική

πηγή μάθησης. Ακόμη το γεγονός ότι το θέμα ενός projekt μπορεί να μην έχει σχέση με τις καθιερωμένες σχολικές εργασίες μπορεί να αποτελέσει ανεξάντλητη πηγή εμπειρίας για τους μαθητές γιατί έτσι η κλειστή κοινωνία ανοίγεται προς τον «έξω» κόσμο.

Στη μέθοδο projekt παίζουν σημαντικό ρόλο οι ανάγκες, οι προδιαθέσεις και τα ενδιαφέροντα αυτών που συμμετέχουν. Γιατί αυτά τα στοιχεία λαμβάνονται σοβαρά υπόψη, όταν ξεκινά ένα projekt. Η συνεργασία περισσότερων από ένα συντονιστών- καθοδηγητών κατά την εκτέλεση του projekt βοηθά καθώς φαίνεται συχνά στην αντιμετώπιση διαφόρων δύσκολων καταστάσεων και την επίλυση δύσκολων προβλημάτων, δεν είναι όμως πάντα και οπωσδήποτε αναγκαία. Η επεξεργασία τέλος του θέματος γίνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε ο τερματισμός των εργασιών να συνοδεύεται και από ένα προϊόν (π.χ. μια έκθεση, ένα βιβλίο, μια εκδήλωση).

Η λέξη projekt προέρχεται από την λατινική *projicere* που σημαίνει σχεδιάζω, σκοπεύω, βάζω κάτι στο μυαλό μου. Η λέξη projekt πρωτοχρησιμοποιήθηκε από τους στις αρχές του αιώνα μας. Την χρησιμοποίησε πρώτος ο παιδαγωγός Richards και εννοούσε με αυτή τη διδασκαλία της χειρωνακτικής εργασίας σύμφωνα με ορισμένο τρόπο (K. Frey 1991). Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται και στην εκπαίδευση των ενηλίκων, στην εργασία των νέων έξω από τα πλαίσια του σχολείου, καθώς και στην επαγγελματική εκπαίδευση. Η μέθοδος projekt είναι μια εκπαιδευτική διαδικασία που οδηγεί στην μόρφωση μέσω μιας συγκεκριμένης διαδικασίας μάθησης.

Η λέξη μέθοδος (K. Frey 1991) σημαίνει τον τρόπο έρευνας, τον τρόπο με τον οποίο εκτελεί κάποιος αυτά που έχει κατά νου. Η λέξη μέθοδος έχει όμως και μια άλλη σημασία. Η μέθοδος ως τρόπος έρευνας περιλαμβάνει την γενική σύλληψη του εγχειρήματος και των προβλημάτων που το συνοδεύουν. Η μέθοδος δηλαδή έχει σχέση και με το περιεχόμενο, δεν αφορά μόνο τη διαδικασία ενός σχεδίου, ενός προγράμματος.

Στη μέθοδο projekt ο όρος «μέθοδος» διατηρεί την αρχική του σημασία. Η μέθοδος δηλαδή εδώ δεν είναι ένα πράγμα καθαυτό που επιτρέπει σαφή διαχωρισμό του Τι από το πώς, όπως ήδη συμβαίνει με τον εννοιολογικό διαχωρισμό «Διδακτικής» και «Μεθοδολογίας».

Κατά τον Frey η μέθοδος projekt είναι ένας τρόπος ομαδικής διδασκαλίας στην οποία συμμετέχουν αποφασιστικά όλοι και η ίδια η διδασκαλία διαμορφώνεται και διεξάγεται από όλους όσοι συμμετέχουν.

Στην Ελληνική γλώσσα η μέθοδος projekt μεταφράζεται ως βιωματική επικοινωνιακή διδασκαλία (Κ. Χρυσάφιδης 1994). Συγκεκριμένα ο όρος βιωματική επικοινωνιακή διδασκαλία, εμπεριέχει δυο επιμέρους όρους, το βίωμα και την επικοινωνία. Λέγοντας βιωματική διδασκαλία εννοούμε ένα πλέγμα διδακτικών διαδικασιών που έχουν ως αφορμή βιωματικές καταστάσεις. Είναι δηλαδή ανάγκες, προβλήματα και απορίες του παιδιού, που -πηγάζουν από την καθημερινή ζωή καθώς και από τις εμπειρίες και τις ανησυχίες που του δημιουργούνται μέσα στον κοινωνικό περίγυρο όπου ζει και ενσωματώνεται. Οι διαδικασίες αυτές προσπαθούν να εισαγάγουν το μαθητή στον κόσμο της γνώσης έχοντας ως σημείο αναφοράς τα πιο πάνω βιώματα.

Η επικοινωνιακή διδασκαλία είναι μια διαδικασία αλληλεπίδρασης όπου τα μέλη της ομάδας καταθέτουν τις απόψεις τους, τις εμπειρίες τους, τα επιχειρήματα τους συνδιαλεγόμενα, παρουσία του εκπαιδευτικού ο οποίος εντάσσεται ως ισότιμο μέλος της ομάδας. Ο εκπαιδευτικός μεταφέρει στην ομάδα και τις δικές του απόψεις, χωρίς διάθεση εκμετάλλευσης της πλεονεκτικής του θέσης ή αυταρχισμού ή πρόθεσης να τις συμπαρασύρει σε περιοχές έξω από τα γνήσια ενδιαφέροντα της.

Η διαφοροποίηση αυτή οφείλεται και στο γεγονός ότι δεν έχει διευκρινιστεί αν πρόκειται για μέθοδο διεξαγωγής της διδασκαλίας ή για μέθοδο οργάνωσης το αναλυτικού προγράμματος που καταργεί το διαχωρισμό της διδακτέας ύλης σε διακριτά μαθήματα και παραπέμπει στο κριτήριο της υπερθεματικότητας και διαθεματικότητας (Φ. Κοσσυβάκη 2003). Ο όρος αυτός αποδίδεται από τον Ηλ. Ματσαγγούρα (2002) ως «συλλογικά διεπιστημονικά σχέδια εργασίας πολλαπλής νοημοσύνης». Ωστόσο επειδή ο όρος «εργασία» δεν αποδίδει την ιδιαιτερότητα του μοντέλου στο πνεύμα της Διδακτικής του Ενεργού Υποκειμένου θα αποδώσουμε τον όρο «Projekt» ως «σχέδια δράσης». Δεδομένου ότι το χαρακτηριστικό του μοντέλου αυτού είναι ο σχεδιασμός και η δράση του μαθητή κυρίως σε μη ελεγχόμενα περιβάλλοντα σε ατομική ή ομαδική βάση. Συμπεριλαμβάνει την ολόπλευρη συμμετοχή του και απευθύνεται σε θέματα διακριτών μαθημάτων ή σε διεπιστημονικού και διαθεματικού χαρακτήρα προβλήματα και θέματα του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος (Φ. Κοσσυβάκη 2003).

Ο όρος «δράση» στο συγκεκριμένο μοντέλο περιλαμβάνει χαρακτηριστικά για την ιδέα του σχεδιασμού και αξιολόγησης της σχολικής εργασίας. Η δράση είναι μια ουσιαστική επεξεργασία από έναν μαθητή ή μια ομάδα μαθητών ενός θέματος που προκύπτει ως ιδέα, σχεδιασμός, διεξαγωγή, και αξιολόγηση που εμπεριέχει γνωστικά στοιχεία (σκέψη, αναφορά, σχεδίαση, διεξαγωγή, αξιολόγηση των αποτελεσμάτων). Με την θεματική αυτή ο μαθητής ταυτίζεται (είναι δική του υπόθεση), έχει χρηστική αξία (μπορεί να

κάνει κάτι), έχει πρακτικές δραστηριότητες (κατασκευάζει εικόνες, εκθέσεις, βιβλία, φιλμ, σχεδιαγράμματα, πίνακες, ερωτηματολόγια) (Φ. Κοσσυβάκη 2003).

Ο Gudjons (2001), αποδίδει στο συγκεκριμένο μοντέλο τα παρακάτω χαρακτηριστικά :

- Αναφορά στην περίσταση.
- Αυτοοργάνωση και υπευθυνότητα.
- Σημαντική κοινωνική πράξη.
- Στοχευμένος σχεδιασμός των σχεδίων δράσης.
- Ενσωμάτωση πολλών αισθήσεων.
- Κοινωνική μάθηση.
- Διεπιστημονικότητα.

Το μοντέλο αυτό και σε επίπεδο διεπιστημονικότητας και σε επίπεδο μεθόδου προέκυψε ιστορικά από την κριτική που ασκήθηκε στο παραδοσιακό σχολείο και γι' αυτό έχει ως κεντρική επιδίωξη, την κριτική και την αποσχολειοποίηση του υπαρκτού σχολείου. Το μοντέλο αυτό επιδιώκει την ενιαιοποίηση της σχολικής γνώσης με τις πραγματικές καταστάσεις ζωής και την σφαιρική ενεργοποίηση του μαθητή μέσα από την ενιαιοποίηση των νοητικών με τις πρακτικές δεξιότητες, την πολύπλευρη δράση του μαθητή και την ερευνητική του στάση.

▪ **Χαρακτηριστικά της μεθόδου project**

Κατά τον Frey (1986) οι συμμετέχοντες σε ένα projekt :

-Υιοθετούν την πρόταση που έκανε κάποιος για την διεξαγωγή ενός projekt, παίρνοντας την αφορμή από ένα βίωμα, από ένα γεγονός της ημέρας ή ένα πρόβλημα.

-Συζητούν και αποφασίζουν για τις σχέσεις που θα επικρατούν μεταξύ τους.

-Επεξεργάζονται την αρχική πρωτοβουλία ώστε να έχει λογικό περιεχόμενο.

-Αυτοοργανώνονται μέσα σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

-Χρησιμοποιούν το χρόνο που προκαθόρισαν, εκμεταλλεύονται το χρόνο αυτό κατανέμοντας τις διάφορες ενέργειες. -Ανταλλάσσουν πληροφορίες σε

τακτά χρονικά διαστήματα. Αυτή η ανταλλαγή πληροφοριών αναφέρεται σε ενέργειες, συνθήκες εργασίας και πιθανόν σε αποτελέσματα εργασίας. - Δουλεύουν πάνω σε ένα ανοιχτό πεδίο δράσης που δεν είναι εκ των προτέρων επεξεργασμένο σε όλες του τις λεπτομέρειες. -Συζητούν ομαδικές ή ατομικές διαδικασίες που προκύπτουν κατά την διεξαγωγή του projekt.

-Θέτουν συγκεκριμένους στόχους εργασίας και καθορίζουν τα πλαίσια της.

-Επινοούν δικές τους μεθόδους για την αποτελεσματική εκπλήρωση των καθηκόντων τους και την αντιμετώπιση διάφορων προβλημάτων, μεθόδους που ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες επιθυμίες τους για τα πεδία και τους τρόπους δράσης.

-Προσπαθούν κατά κανόνα να κάνουν πράξη αυτά που έθεσαν ως στόχους.

-Επιδιώκουν στην αρχή και κατά την διεξαγωγή του projekt την ικανοποίηση ατομικών και ομαδικών ενδιαφερόντων, προσπαθώντας βέβαια να βρουν την κατάλληλη ισορροπία ανάμεσα σε αυτά τα δυο.

-Θεωρούν το έργο τους ως πείραμα, που γίνεται κάτω από παιδαγωγικές συνθήκες.

-Εντοπίζουν εντάσεις και συγκρούσεις, που τυχόν εμφανίζονται κατά την πορεία του projekt και προσπαθούν να τις διευθετήσουν.

-Παραστέκονται στους άλλους σε διάφορες περιστάσεις, ακόμα και όταν το προσωπικό τους ενδιαφέρον παραμερίζεται.

-Ασχολούνται με καταστάσεις και γεγονότα, που δεν έχουν άμεση σχέση με τις τωρινές περιστάσεις μάθησης.

-Αντιμετωπίζουν επίκαιρα προβλήματα, που αφορούν και τους ίδιους.

Αυτή η μέθοδος είναι μια ανοιχτή διαδικασία μάθησης. Τα όρια και οι διαδικασίες της δεν είναι αυστηρά καθορισμένα, εξελίσσεται ανάλογα με την εκάστοτε κατάσταση και τα ενδιαφέροντα των μαθητών.

▪ **Φάσεις της μεθόδου project**

Πρωτοβουλία-πρόταση

Αφορμή για το ξεκίνημα ενός projekt μπορεί να αποτελέσει το καθετί: η επιθυμία ορισμένων ατόμων να ασχοληθούν με κάτι συγκεκριμένο, τα κοινωνικά προβλήματα μια εποχής, ένα σύγχρονο συνταρακτικό γεγονός κ.τ.λ. Οι προτάσεις που διατυπώνονται από τα μέλη μπορούν να αποτελέσουν το ερέθισμα, το κίνητρο για την διεξαγωγή του projekt. Το αν βέβαια τελικά αυτή η πρόταση θα εξελιχθεί σε ένα projekt, θα εξαρτηθεί από τη συζήτηση που θα ακολουθήσει. Η πρωτοβουλία έχει δυο χαρακτηριστικά γνωρίσματα:

-Αδέσμευτη έκβαση. Αυτό σημαίνει ότι η πρόταση για την διεξαγωγή ενός projekt δεν σημαίνει αυτόματα και την διεξαγωγή του. Οι παρευρισκόμενοι πρέπει να ξεκαθαρίσουν πως αντιλαμβάνονται οι ίδιοι την πρόταση και κατόπιν να προσδιορίσουν την μορφωτική αξία που πιθανόν θα έχει η διεξαγωγή ενός projekt βασισμένου στην συγκεκριμένη πρόταση. Αυτή η διαδικασία παρουσιάζει το πλεονέκτημα ότι καθετί μπορεί να αποτελέσει ερέθισμα για την εκτέλεση ενός projekt.

-Χωρίς μορφωτική αξία. Αυτό το δεύτερο γνώρισμα έχει δυο όψεις: αυτός που κάνει την πρόταση δεν είναι υποχρεωμένος να προτείνει κάτι που έχει οπωσδήποτε παιδαγωγική αξία (π.χ. ένα καλό φιλμ). Βασικά όλες οι εκφάνσεις του φυσικού και τεχνικού περιβάλλοντος μπορούν να αποτελέσουν έναυσμα για την διεξαγωγή ενός project. Αυτό σημαίνει επίσης ότι η πρόταση δεν πρέπει να εμπεριέχει οπωσδήποτε κοινωνικό ή οικολογικό ή άλλον προβληματισμό. Η πρωτοβουλία αποκτά από μόνη της μορφωτική αξία, καθώς τα μέλη ασχολούνται με την επεξεργασία της και εργάζονται για την πραγμάτωση της. Σημαντικό ρόλο στη μέθοδο projekt παίζει η ελευθερία στο ξεκίνημα, ο ανοιχτός ορίζοντας επιλογής του θέματος. Αλλά για να γίνει αυτή η αρχή πράξη απαιτείται τεράστιο βάρος και έλλειψη άγχους ιδιαίτερα όταν κανένας είναι αναγκασμένος να αντιμετωπίσει τα προβλήματα και τις ερωτήσεις των συμμετεχόντων, χωρίς να είναι σε θέση να δώσει πάντα μια απάντηση. Στη μέθοδο projekt δεν παίζει και τόσο μεγάλο ρόλο από ποιον προέρχεται η πρωτοβουλία. Απλώς δεν επιτρέπεται να προέρχεται πάντα από τον δάσκαλο ή από τον προϊστάμενο, αλλά και από εξωσχολικούς φορείς όπως π.χ. οι γονείς (K. Frey 1986).

Υλοποίηση του προγράμματος. Εκτέλεση του project

Η φάση αυτή έρχεται ως φυσικό αποτέλεσμα και συνέχεια της προηγούμενης φάσης. Σ' αυτή τη φάση εφαρμόζεται στην πράξη το πρόγραμμα που έχει ήδη καταστρωθεί. Τα μέλη ασχολούνται εντατικά με

ένα τμήμα των εργασιών, που έχουν προηγουμένως επεξεργαστεί λεπτομερώς. Κάνουν πράξη, προσπαθώντας να φτάσουν ορισμένα στάδια που έχουν θέσει. Τα μέλη ασχολούνται με έναν τομέα της δικής τους επιλογής και ταυτόχρονα μέσα από την πράξη μαθαίνουν. Κατά την εκτέλεση του projekt δεν είναι απαραίτητο όλα τα μέλη να κάνουν την ίδια εργασία. Μια κατανομή εργασιών είναι συνήθως απαραίτητη και ωφέλιμη. Αυτή η κατανομή δεν πρέπει να είναι προϊόν κάποιων διαταγών, κανόνων ή πειθαναγκασμών. Τα ίδια τα μέλη πρέπει να την δεχθούν και να την εγκρίνουν με κριτήριο την απρόσκοπτη και άνετη διεξαγωγή αυτών που έχουν προγραμματίσει. Τα μέλη μπορούν να επεξεργάζονται ατομικά, σε μικρότερες ή μεγαλύτερες ομάδες να ασκούν έλεγχο, να καθοδηγούν, να εξασφαλίζουν τον εφοδιασμό της ομάδας.

Η περάτωση του projekt

Η περάτωση του projekt κατά τον Frey μπορεί να γίνει με τρεις τρόπους.

A. Το projekt τερματίζεται όταν το αποτέλεσμα που επιδιώκεται έχει επιτευχθεί. Εκείνα τα projekt που αποβλέπουν σε ένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα τελειώνουν συνήθως με αυτόν τον τρόπο. Τα projekt όμως που ρίχνουν το βάρος κυρίως στη διαδικασία και στις δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα, η περάτωση μπορεί να είναι διαφορετική. Οι συμμετέχοντες επιδιώκουν στην περίπτωση αυτή την βελτίωση μιας συγκεκριμένης ικανότητας ή δεξιότητας και όταν την επιτυγχάνουν τερματίζουν και το projekt. Ο τερματισμός συνοδεύεται τότε από μια ιδιαίτερα επιτυχή εκδήλωση, που δημιουργεί σε όλους μια κατάσταση ευφορίας. Μπορεί ακόμη το projekt να τελειώσει με την δυσάρεστη διατύπωση ότι οι συγκεκριμένοι στόχοι είναι ανεπίτευκτοι. Άλλες φορές η περάτωση του projekt συμπίπτει με την εξάντληση του χρόνου που έχουν τα μέλη στη διάθεση τους ανεξάρτητα από τα αποτελέσματα.

B. Μια αρνητική κριτική από μέρους των μελών ή από ειδήμονες μπορεί να σημαίνει τον πρόωγο τερματισμό του project. Στην περίπτωση αυτή η πορεία των ενεργειών οδήγησε σε αποτέλεσμα διαφορετικό από αυτό που είχε τεθεί στην αρχή ως κοινός στόχος.

Γ. Υπάρχουν τέλος περιπτώσεις κατά τις οποίες το κλείσιμο του projekt δεν γίνεται με τυπικές διαδικασίες. Η περάτωση δηλαδή δεν αποτελεί συνειδητή φάση του, αλλά σιγά-σιγά εφαρμόζονται στην καθημερινή πράξη όσα κατατέθηκαν από την όλη προσπάθεια. Οι συμμετέχοντες έμαθαν κάτι που

μπορούν να το χρησιμοποιήσουν. Αυτό που έμαθαν βρίσκει απευθείας εφαρμογή στην πράξη. Αυτό συμβαίνει κυρίως σε εκείνα τα projects που αποσκοπούν στην απόκτηση συγκεκριμένων τρόπων συμπεριφοράς κ.τ.λ.

Τα μεγάλα projects συνδυάζουν και τους τρεις τρόπους τερματισμού. Αντίθετα τα μικρά και μεσαία τελειώνουν με έναν από τους παραπάνω τρόπους.

Διαλείμματα ανατροφοδοτικής ανασκόπησης και συζήτησης των διαπροσωπικών σχέσεων

Κατ' αυτή την φάση διακόπτονται οι οποιοσδήποτε ενέργειες με σκοπό να αντιμετωπίσουν τα μέλη κριτικά και από απόσταση τις ίδιες τους τις ενέργειες, να συζητήσουν μεταξύ τους πάνω σ' αυτά που έχουν ήδη γίνει, να διατρέξουν νοερά όλη την μέχρι στιγμής πορεία, με σκοπό να διαπιστώσουν αν η συμφωνία που πέτυχαν στην αρχή λειτούργησε και οι κανόνες επικοινωνίας και συμπεριφοράς βοήθησαν αποτελεσματικά ή αν πρέπει κάτι να τροποποιηθεί. Εξετάζουν κριτικά επιτυχημένες ή αποτυχημένες ενέργειες τους, προβαίνουν σε αλλαγή των σκηνικών ή εναλλάσσουν ρόλους μεταξύ τους. Αυτή η γεμάτη περιεχόμενο συζήτηση μετατρέπει τις απλές πρακτικές διαδικασίες σε διαδικασίες με μορφωτικό περιεχόμενο. Τα διαλείμματα αυτού του είδους κατέχουν κεντρική θέση στο projekt γιατί βοηθούν ώστε η απλή πράξη να εξελιχθεί σε παιδαγωγική πράξη.

Η φάση της ανατροφοδοτικής ανασκόπησης και συζήτησης των διαπροσωπικών σχέσεων των μελών της ομάδας μπορεί να παρεμβληθεί κατά την πορεία ενός projekt για να εξυπηρετεί έναν από τους ακόλουθους σκοπούς:

A) τα μέλη κάνουν σκέψεις σχετικά με το κατά πόσο λειτούργησε το πλαίσιο συνεννόησης που επιτεύχθηκε κατά τη φάση της ανταλλαγής απόψεων σχετικά με την πρωτοβουλία.

B) εξετάζουν σε βάθος ένα σύνολο ενεργειών που έχουν γίνει μέχρι στιγμής. Επανασυζητούν αυτό το σύνολο για άλλη μια φορά και προσπαθούν ιδιαίτερα να εφαρμόσουν κατά την συζήτηση αυτή έναν από τους τρόπους προσπέλασης, που καθόρισαν εκ των προτέρων κατά την φάση της ανταλλαγής απόψεων σχετικά με την πρωτοβουλία (π.χ. εφαρμογή ενός συγκεκριμένου κανόνα που βοηθά μια συζήτηση ή ενός μέτρου που βοηθά

στην ελεύθερη έκφραση των συναισθημάτων ενός ατόμου μέσα στην ομάδα)

Γ) συχνά κατά τη φάση αυτή εξομολογούνται δύσκολες καταστάσεις (π.χ. δυσαρέσκεις, διαφωνίες, εχθρότητες) που ήδη έχουν αρχίσει να εμφανίζονται ανάμεσα στα μέλη.

Η μέθοδος projekt δεν παραμερίζει τα προβλήματα των διαπροσωπικών σχέσεων, θεωρώντας τα απλώς ως παράγοντα που ενοχλεί τη διεξαγωγή του, αλλά αντίθετα επιχειρεί να τα φέρει στην επιφάνεια και να τα αντιμετωπίσει κατάλληλα με απώτερο σκοπό την εξουδετέρωση του.

1.6. Δυνατότητες και όρια της μεθόδου – πρακτικά προβλήματα

Εξετάζοντας τα όρια και τις δυνατότητες της μεθόδου projekt μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι η μέθοδος projekt δεν ενδείκνυται στις εξής περιπτώσεις (K. Frey 1986):

A. όταν η απόδοση των μαθητών πρέπει να είναι εμφανής αμέσως μετά το τέλος της μαθησιακής διαδικασίας δηλ. αν πρέπει αμέσως να διατυπωθούν ή να μετρηθούν οι γνώσεις που αποκόμισαν.

B. όταν για τις συγκεκριμένες επιδόσεις των μαθητών δεν υπάρχει αρκετός χρόνος στη διάθεση (π.χ. όταν η εικόνα απόδοσης των μαθητών παρουσιάζει ή πρέπει να παρουσιάζει μια καμπύλη τύπου «Gauss»).

Γ. όταν η διάταξη της ύλης που πρέπει να διδαχθεί και ο τρόπος της μάθησης είναι στοιχεία με αυστηρά προκαθορισμένη θέση μέσα στη μαθησιακή διαδικασία.

Η γνώση που μεταδίδεται κατακερματισμένη σε μικρές ενότητες, με την βοήθεια μόνο μιας ή δυο πηγών (δάσκαλος, διδακτικό υλικό) και κάτω από χρονική πίεση, ξεχνιέται αρκετά σύντομα. Γιατί η γνώση που μεταδίδεται κατακερματισμένη δεν έχει τη δυνατότητα να συνδεθεί με άλλες και να αποτελέσει τις λεγόμενες «γνωστικές δομές», οι οποίες με την σειρά τους θα συνδεθούν με συναισθηματικά στοιχεία και στοιχεία της πράξης. Εξαίρεση σ' αυτόν τον κανόνα αποτελούν τρόποι συμπεριφοράς ή μεμονωμένες γνώσεις που αποκτήθηκαν μέσα από εκγύμναση ή χαράχθηκαν στη μνήμη ως μοναδικές και ακατάληπτες εμπειρίες (π.χ. παιδικές εμπειρίες, σοκ κ.τ.λ.)

Σχετικά με την έλλειψη χρόνου πρέπει να αναφερθούν τα εξής: μόνο οι τυποποιημένες μέθοδοι διδασκαλίας μπορούν να λειτουργήσουν επιτυχώς κάτω από την πίεση του χρόνου, γιατί υποχρεώνουν το μαθητή μέσα στα πλαίσια του σχεδόν πάντα περιορισμένου χρόνου να ασχοληθεί για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα με αυτά καθαυτά τα σχολικά του καθήκοντα. Ο δάσκαλος αφιερώνει μεγαλύτερο χρονικό διάστημα σε σχέση με την άτυπη διδασκαλία στην διδακτέα ύλη.

Τέλος η μέθοδος projekt αποδεικνύεται ανεπαρκής όταν η προς μάθηση ύλη είναι αυστηρά δομημένη. Για παράδειγμα δεν θα ήταν και τόσο λογικό να επιδιωχθεί η εντατική εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα με την μέθοδο projekt. Τονίζεται ότι η μέθοδος μάθησης μέσα από projekt δεν προσφέρεται για την γρήγορη αποστήθιση εκ των προτέρων δοσμένων αντικειμένων (π.χ. τύπων, ημερομηνιών, ονομάτων, τρόπων χειρισμού μηχανών κ.τ.λ.) και για την επίτευξη, ιδιαίτερα εξειδικευμένων στόχων. Σύμφωνα με αυτήν την μέθοδο οι μετέχοντες καθορίζουν μόνοι τους το πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους. Η ίδια η διαδικασία εξέλιξης του projekt, οι σχέσεις ανάμεσα στα μέλη, η διευθέτηση των διαφορών τους κ.τ.λ. αποτελούν πηγές μάθησης. Όταν όμως τα προς μάθηση αντικείμενα είναι αυστηρά δομημένα και καθορισμένα και ο χρόνος που διατίθεται για την διδασκαλία και εκμάθηση τους περιορισμένος, τότε η χρησιμοποίηση ενός projekt για την εκμάθηση τους αντενδείκνυται.